

gemeente
Het Hogeland

Nota Reserves en Voorzieningen Het Hogeland 2024

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Wet- en regelgeving en definities.....	5
1.1 Wet en regelgeving	5
1.2 Definities	5
2. Functies van reserves en voorzieningen	7
2.1 Bufferfunctie	7
2.2 Bestedingsfunctie	7
2.3 Financieringsfunctie	7
2.4 Verplichtingenfunctie.....	7
2.5 Egalisatiefunctie.....	7
3. De verschillen tussen reserves en voorzieningen	8
4. Vorming en besteding van reserves en voorzieningen	9
4.1 Vorming en besteding reserves.....	10
4.1.1 Instellingscriteria (bestemmings) reserves.....	10
4.1.2 Egalisatiereserves	10
4.1.3 Rentetoerekening.....	11
4.2 Vorming en besteding voorzieningen	11
4.2.1 Instellingscriteria voorzieningen.....	12
5. Voorstellen reserves	12
5.1 Algemene reserve	13
5.2 Claims	13
5.3 Corona.....	13
5.4 Openbare verlichting	13
5.5 Cofinanciering	13
5.6 Regiovisie	13
5.7 Scholenprogramma	13
5.8 Onderwijshuisvesting	13
5.9 Frictiekosten bibliotheek	13
5.10 Leefbaarheid	13
5.11 Bovenwijkse kosten locatie Vogelzang	13
5.12 Woon- & leefbaarheidsplannen Eemsdelta	14
5.13 Klimaatbeleid	14
5.14 Milieu.....	14
5.15 Koppelkansen aardbevingsschade.....	14

6.	Voorstellen voorzieningen	15
6.1	Pensioenverplichtingen.....	15
6.2	Wachtgeldverplichtingen	15
6.3	Middelen van derden met specifieke bestedingsverplichting	15
6.4	Onderhoud gemeentelijke gebouwen.....	15
6.5	Voorziening verlof.....	15
6.6	Voorziening verkoop verlies gemeentelijke gebouwen	15
6.7	Overige voorzieningen	15
	Bijlage A: Overzicht van reserves Het Hogeland	16
	Bijlage B: Overzicht van voorzieningen Het Hogeland.....	29

Inleiding

Met de nota reserves en voorzieningen stelt uw raad het kader vast voor de omvang van de reserves en voorzieningen. Het geeft inzicht in het beleid dat wordt gevoerd ten aanzien van de reserves en voorzieningen en geeft uitvoering aan het bepaalde in artikel 16 van de Financiële verordening gemeente Het Hogeland. Conform dit artikel worden in de nota reserves en voorzieningen de regels vermeld voor de vorming en besteding van de reserves en voorzieningen.

Reserves en voorzieningen worden beiden aan de passiefzijde van de balans gepresenteerd. Het belangrijkste onderscheid is dat reserves tot het eigen vermogen behoren en voorzieningen tot het vreemd vermogen.

Het doel van deze nota is vast te leggen welke reserves en voorzieningen we onderscheiden en wanneer er reserves en voorzieningen gevormd worden. Zowel het doel als de looptijd van de reserves en voorzieningen moeten helder zijn. Als het doel van een reserve of voorziening komt te vervallen, zal ook de desbetreffende reserve of voorziening worden opgeheven.

De vorming en het gebruik van de reserves en voorzieningen heeft een nauwe relatie met de begroting en de rekening. Bij de begroting en jaarrekening worden meestal de keuzes gemaakt over de inzet van reserves en voorzieningen. Ook wordt het verloop van de gemeentelijke reserves en voorzieningen in de begroting en jaarrekening toegelicht.

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de wet- en regelgeving en hoofdstuk 2 gaat in op de verschillende functies die reserves en voorzieningen vervullen. Hoofdstuk 3 benoemen we de verschillen tussen de reserves en de voorzieningen. In hoofdstuk 4 leest u de beleidsuitgangspunten die we hanteren bij het beheer van reserves en voorzieningen. In hoofdstuk 5 vindt u de voorstellen ten aanzien van de reserves en in hoofdstuk 6 de voorstellen ten aanzien van de voorzieningen.

Als bijlage bij deze nota is een totaal overzicht opgenomen van alle reserves (bijlage A) en van alle voorzieningen (in bijlage B).

1. Wet- en regelgeving en definities

1.1 Wet en regelgeving

De uitgangspunten voor het actualiseren van reserves en voorzieningen worden onder andere bepaald door de geldende verslaggevingsvoorschriften.

De geldende verslaggevingsvoorschriften worden beschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierin worden de volgende definities gegeven:

In de artikelen 43 en 44 van bovenstaand Besluit worden reserves en voorzieningen nader uitgewerkt.

Artikel 43

1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:
 - a) de algemene reserve;
 - b) de bestemmingsreserves.
2. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
 - a) verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
 - b) op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
 - c) kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
 - d) de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.
2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b, BBV (uitzondering: de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren);
3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

1.2 Definities

Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen die zijn aan te merken als eigen vermogen en die bedrijfseconomisch gezien vrij te besteden zijn. Het in bedrijfseconomische zin vrij besteedbaar zijn van de reserve wil zeggen dat tot het moment van daadwerkelijke aanwending er altijd voor gekozen kan worden om op basis van een politieke heroverweging de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.

Kenmerkend voor reserves is, dat ze:

- worden gevormd door raadsbesluiten en de bestemming van het resultaat;
- vrij besteedbaar zijn;
- tot het eigen vermogen behoren.

Nadere uitsplitsing reserves

Algemene reserve

De algemene reserve bestaat uit de componenten van het eigen vermogen waaraan de gemeenteraad geen bepaalde bestemming heeft gegeven. Tot de algemene reserve worden derhalve gerekend alle reserves, niet zijnde een bestemmingsreserve. Op een algemene reserve ligt dus geen bestemming waardoor de algemene reserve vrij besteedbaar is.

Bestemmingsreserves

Onder bestemmingsreserves worden verstaan alle reserves waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven. In principe kan de raad de gegeven bestemming en de omvang aanpassen tot aan het moment dat er verplichtingen worden aangegaan.

Het aanbrengen van een nadere onderverdeling binnen deze twee categorieën is mogelijk. Het jaarlijkse rekeningresultaat wordt verrekend met de algemene reserve.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn passief posten in de balans, die een schatting geven van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per de balansdatum min of meer onzeker zijn, en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

Er zijn vier categorieën voorzieningen, te weten:

- voorzieningen voor verplichtingen en risico's (art. 44, lid 1a en 1b BBV);
- voorzieningen ter egalisatie van kosten (art. 44, lid 1c BBV);
- voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen (art. 44, lid 1d BBV);
- voorzieningen voor middelen van derden met gebonden bestemming (art. 44, lid 2 BBV).

Kenmerkend voor de voorzieningen voor verplichtingen en risico's is dat ze moeten worden gevormd door het nemen van een last en ze een verplichte bestedingsrichting hebben. Het gaat bij deze voorzieningen om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen worden, zoals garantstellingen e.d. of om voorzieningen die een schatting betreffen van de lasten voortvloeiend uit risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering, zoals rechtsgedingen, reorganisaties e.d. De kans dat deze onzekere verplichtingen zich voordoen moet hoger liggen dan 50% en de kosten moeten betrouwbaar vast te stellen zijn.

De voorzieningen ter egalisatie van kosten worden gevormd ter egalisatie van in de tijd onregelmatig gespreide kosten, zoals groot onderhoud. Op facultatieve basis kunnen dergelijke voorzieningen worden gevormd, mits:

- sprake is van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar;
- de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Het gaat dan over (toekomstige) lasten waar de gemeente niet onderuit kan. Hierbij valt met name te denken aan het cyclisch (terugkerend) onderhoud van kapitaalgoederen zoals bijvoorbeeld gebouwen.

Een voorziening moet altijd financieel onderbouwd zijn in verband met de noodzakelijk geachte omvang (bijv. door middel van een meerjarig onderhoudsplan gebouwen). Ze dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet groter of kleiner zijn dan de geschatte omvang van verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn ingesteld.

Exploitatie-overschotten die voortkomen uit de heffing van tarieven bij derden worden als bestemmingsreserve of als voorziening gepresenteerd, afhankelijk van het bestaan van een restitutieplicht. Indien tarieven worden geheven, waarvan de besteding gebonden is – dat wil zeggen dat de middelen moeten worden teruggegeven als ze niet aan het specifieke doel, waarvoor ze geheven zijn, worden uitgegeven – dan vallen deze middelen als ze niet in het begrotingsjaar worden besteed onder de voorzieningen. Indien de besteding niet dusdanig is gebonden dat de middelen teruggegeven moeten worden als ze niet aan het doel waarvoor ze geheven zijn worden besteed, dan dienen ze onder de bestemmingsreserves te worden opgenomen.

Naast deze voorzieningen wordt er ook over voorzieningen gesproken bij de waardering van activa. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een voorziening voor dubieuze debiteuren of bij een voorziening voor een grondexploitatie. Deze voorzieningen betreffen een correctie om tot een juiste balanswaardering van activa te komen en maken geen deel uit van deze notitie.

2. Functies van reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen kunnen de volgende betekenis (functie) hebben voor de gemeente:

1. Bufferfunctie;
2. Bestedingsfunctie;
3. Financieringsfuncties;
4. Verplichtingenfunctie;
5. Egalisatiefunctie.

2.1 Bufferfunctie

Dit is de belangrijkste functie van het eigen vermogen. De algemene reserve dient als bufferfunctie voor het opvangen van eventuele onvoorziene incidentele uitgaven, waarmee in de planning geen rekening is gehouden en die noodzakelijkerwijs dienen plaats te vinden.

Hierbij kan men denken aan :

- financiële risico's waarvoor geen bestemmingsreserve of voorziening is gevormd, of waarvoor elders in de begroting geen financiële middelen zijn gereserveerd, omdat er nog geen getrouwe kwantificering van de risico's kan plaatsvinden;
- het opvangen van eventuele tekorten bij de jaarrekening;
- het incidenteel opvangen van een (deel van een) eventueel begrotingstekort.

Een financiële buffer is noodzakelijk om te voorkomen dat onverwachte tegenvallers direct dwingen tot bezuinigingen of tot een drastische beleidsbijstelling. Deze financiële buffer wordt uitgedrukt in het weerstandsvermogen.

2.2 Bestedingsfunctie

Bij de bestedingsfunctie gaat het om middelen die worden gebruikt om de realisering van investeringen en activiteiten mogelijk te maken. Bij voorzieningen zijn de middelen veelal verplicht hiervoor afgezonderd. Bij reserves ligt hier een raadsbesluit aan ten grondslag.

2.3 Financieringsfunctie

De financiering van bezittingen kan via reserves en voorzieningen (interne financiering) of door het aantrekken van (vaste) geldleningen (externe financiering). Bij gebruik van reserves (eigen vermogen) en voorzieningen (vreemd vermogen) wordt er geen beroep gedaan op de geld- en kapitaalmarkt. Als een reserve of voorziening wordt aangewend vervalt automatisch de financieringsfunctie en moet via de kapitaalmarkt een lening worden aangetrokken ter vervanging van de weggevalen financieringsmiddelen.

2.4 Verplichtingenfunctie

De verplichtingenfunctie heeft betrekking op voorzieningen. Een voorziening heeft een karakter van een verplichting die de gemeente heeft aangegaan en waarvoor de benodigde middelen beschikbaar moeten zijn. Bijvoorbeeld pensioen en wachtgeldverplichtingen.

2.5 Egalisatiefunctie

Hiermee wordt het mogelijk gemaakt om onregelmatige kosten en opbrengsten gelijkmatig te kunnen opvangen (niet schoksgewijs). Er ontstaat zodoende een regelmatige verdeling over de jaren heen, mede om ongewenste schommelingen (pieken en dalen) in de tarieven en het resultaat te voorkomen.

3. De verschillen tussen reserves en voorzieningen

Het belangrijkste onderscheid tussen reserves en voorzieningen is dat reserves vermogensbestanddelen zijn die tot het eigen vermogen behoren en in principe vrij aanwendbaar zijn. Een bestemmingsreserve wordt ingesteld door de gemeenteraad. Bovendien kan de gemeenteraad desgewenst besluiten de bestemming van een reserve te wijzigen. Een uitzondering op deze regel betreft de bestemmingsreserve die aangehouden wordt voor de dekking van afschrijvingslasten van activa die reeds in het bezit zijn van de gemeente (zoals investeringen met een economisch of maatschappelijk nut). Het veranderen van de bestemming van reserves uit deze categorie heeft namelijk gevolgen voor de exploitatie.

Een voorziening maakt deel uit van het vreemd vermogen en is gevormd door het nemen van een last. In bepaalde gevallen is de vorming van een voorziening verplicht vanwege bedragen die worden ontvangen (bijvoorbeeld subsidies, heffingen) en waar een (toekomstige) last tegenover staat. Zie paragraaf 2.4.

Een voorziening is niet vrij besteedbaar en de bestemming is niet meer te veranderen, dit in tegenstelling tot een reserve. Voorzieningen dienen slechts één doel, namelijk het vormen van een buffer voor de dekking van reeds voorziene verplichtingen en risico's.

Mutaties in reserves vinden plaats nadat het totaalsaldo van baten en lasten is vastgesteld. De mutaties kunnen daarom nooit als last of baat worden aangemerkt. Het rechtstreeks boeken van uitgaven op reserves is niet toegestaan.

Stortingen in en vrijval van voorzieningen zijn onderdeel van de lasten en de baten (exploitatie). De onttrekking (aanwending) aan een voorziening wordt rechtstreeks op de voorziening geboekt en is dus geen last, maar een balansmutatie.

De verschillen tussen reserves en voorzieningen staan op hoofdlijnen weergegeven in het volgende schema.

Schema - Belangrijkste verschillen reserves en voorzieningen

	Reserve	Voorziening
Soort vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Wijziging bestemming	Toegestaan	Niet toegestaan
Aanwending vrij	Ja*	Nee, alleen voor betreffend doel
Opbouw (dotatie)	T.I.v. het gerealiseerde saldo van baten en lasten	Exploitatie, als last of baat (stortingen en vrijval)

Onttrekking (aanwending)	T.g.v. het gerealiseerde saldo van baten en lasten	Rechtstreeks t.l.v. voorziening
Financiële onderbouwing	Niet verplicht	Verplicht

*Bij reserves ten behoeve van afschrijvingslasten dient dan wel de vervangende dekking te worden aangegeven.

4. Vorming en besteding van reserves en voorzieningen

4.1 Vorming en besteding reserves

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om reserves in te stellen en op te heffen binnen de grenzen van de regelgeving. Op grond hiervan besluit de gemeenteraad ook over de stortingen en/of onttrekkingen. De toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden vooraf door de gemeenteraad goedgekeurd. De goedkeuring moet blijken uit de begroting, tussentijdse rapportages, de jaarrekening of de nota reserves en voorzieningen. De mutaties mogen niet hoger zijn dan het in de actuele begroting aangegeven bedrag.

De onttrekkingen op de reserves mogen niet leiden tot een negatieve reserve. Een negatieve bestemmingsreserve past niet bij de aard en de betekenis van een reserve. Door het aanhouden van een negatieve bestemmingsreserve zal de algemene reserve een onjuist beeld geven. Het saldo van de algemene reserve zal hierdoor hoger lijken dan het daadwerkelijk blijkt te zijn. Het BBV staat daarom geen negatieve reserves toe.

Alle toevoegingen en onttrekkingen aan reserves moeten plaatsvinden via resultaatbestemming.

Resultaatbestemming is het geven van een bestemming aan het bepaalde resultaat door middel van winstverdeling of dekking van het verlies. De resultaatbestemming heeft in tegenstelling tot de resultaatbepaling betrekking op het vermogen op de balans.

4.1.1 Instellingscriteria (bestemmings) reserves

Het algemene uitgangspunt is om de bestemmingsreserves te beperken, zowel qua aantal als qua omvang. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de wettelijke voorschriften die gelden voor reserves. Dit uitgangspunt bevordert de inzichtelijkheid van de specifieke reserves.

Door een periodieke evaluatie van de reserves, o.a. door middel van de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen, wordt voorkomen dat reserves blijven bestaan waarvan het beoogde doel inmiddels niet meer aanwezig is.

Bij het instellen van reserves worden de volgende criteria gehanteerd:

Bestemmingsreserves worden ingesteld:

- voor concrete, door de raad vast te stellen doelen;
- vanaf een ondergrens van € 60.000;
- bij besluit van de raad, waarbij wordt aangegeven: het doel van de reserve, de gewenste of noodzakelijke minimale en/of maximale omvang, de grootte en wijze van stortingen en onttrekkingen;
- de minimale en/of maximale omvang van de reserve moet onderbouwd zijn;
- de grootte van de stortingen en onttrekkingen moet onderbouwd zijn.

Om een doelmatige inzet van middelen mogelijk te maken en te voorkomen dat middelen “geparkeerd” worden zonder concreet bestedingsdoel, worden voor de vorming van bestemmingsreserves de hierboven genoemde beleidsuitgangspunten gehanteerd.

4.1.2 Egalisatiereserves

Egalisatiereserves kunnen worden ingesteld voor beleidsterreinen/onderwerpen waar de jaarlijkse kosten en/of inkomsten significant kunnen fluctueren. Het uitgangspunt is dat er jaarlijks in de begroting een bedrag beschikbaar is dat overeenkomt met de gemiddelde kosten/inkomsten per jaar.

Uit oogpunt van een goede en integrale allocatiefunctie doet de commissie BBV de stellig uitspraak om hier terughoudend mee te zijn. Voorkomen moet worden dat een automatisme van potjes vullen bij de jaarrekening tendeert tot een nihil-resultaat.

Ter egalisatie van in de tijd onregelmatig gespreide kosten, zoals groot onderhoud, dient een voorzieningen te worden gevormd. Een voorziening moet echter altijd financieel onderbouwd zijn in verband met de noodzakelijk geachte omvang, bijvoorbeeld door middel van een meerjarig

onderhoudsplan. Ze dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet groter of kleiner zijn dan de geschatte omvang van verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn ingesteld.

4.1.3 Rentetoerekening

In de notitie Rente van de Commissie BBV wordt weergegeven hoe om moet worden gegaan met de rentelasten en –baten in de begroting en jaarstukken. Eén van de aanbevelingen is om geen rentevergoeding (of een vergoeding voor inflatie) meer toe te rekenen aan het eigen vermogen (zijnde de reserves).

“Aanbeveling:

Alhoewel in het BBV de mogelijkheid vooralsnog blijft bestaan om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden adviseert de Commissie BBV vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet (meer) toe te passen.”

Conform de aanbeveling van de commissie BBV en de financiële verordening gemeente Het Hogeland, wordt geen rente toegevoegd aan reserves.

4.2 Vorming en besteding voorzieningen

Het instellen van voorzieningen vindt plaats op grond van de regels van het BBV (art. 44). Dit houdt in dat noodzakelijk te vormen voorzieningen via wet- en regelgeving ook daadwerkelijk gevormd moeten worden, ongeacht of de raad hiertoe vooraf heeft besloten. Het instellen van een voorziening is een bevoegdheid van het college van B&W. Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden uitsluitend bij raadsbesluit ingesteld omdat aan dergelijke voorzieningen keuzes ten grondslag liggen (bijv. onderhouds- en kwaliteitsniveau, beheerplannen). Over de vorming van voorzieningen ter dekking van verplichtingen en verliezen, risico's en/of bijdragen van derden wordt de raad geïnformeerd.

Voorzieningen moeten dekkend zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen daarom niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn gevormd. Toevoegingen moeten altijd gebaseerd zijn op de gewenste of noodzakelijke omvang en de tijdige opbouw van de noodzakelijke omvang van de voorziening. Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden afgestemd op de door de raad bepaalde kaders (met name beheerplannen). Indien een voorziening een omvang bereikt die hoger is dan het noodzakelijke niveau, valt het meerdere vrij ten gunste van de exploitatie.

Mutaties in voorzieningen vloeien voort uit het aanpassen van de omvang van de voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau of uit vermindering vanwege aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld. Toevoeging en onttrekking vindt rechtstreeks, dus voorafgaand aan de bepaling van het resultaat plaats. Autorisatie van de raad is hiervoor, gezien het karakter van de voorzieningen, niet nodig. Dit ligt anders als door de toevoeging aan een voorziening een overschrijding wordt veroorzaakt van de geautoriseerde uitgaven. In het kader van begrotingsrechtmatigheid zullen deze hogere uitgaven door de raad geautoriseerd moeten worden.

Onttrekkingen op de voorzieningen vinden alleen plaats als deze zijn voorzien bij de vorming van de voorziening, deze in directe relatie staan tot het doel van de voorziening én na besluitvorming door het college van burgemeester en wethouders. Onttrekkingen worden rechtstreeks ten laste van een voorziening verantwoord en blijven dus buiten de baten en lasten in de exploitatie. De autorisatie van bestedingen door de raad vindt plaats door middel van:

- de vierjaarlijkse evaluatie en vaststelling van de nota Reserves en voorzieningen;
- het raadsbesluit over de instelling van voorzieningen ter egalisatie van kosten en de vaststelling van bestedings- c.q. beheerplannen die daar aan ten grondslag liggen;
- de begroting, de tussentijdse rapportages en begrotingswijzigingen waarin de dotaties aan voorzieningen en de begrote onttrekkingen worden weergegeven;
- de jaarrekening waarin de onttrekkingen worden aangegeven en voorzieningen individueel worden toegelicht.

Net als bij de reserves mag een voorziening op grond van het BBV niet negatief uitkomen. Wanneer hier aan het einde van een dienstjaar sprake van is, moet het negatieve saldo van de voorziening, via de exploitatie van het betreffende jaar, aangezuiverd worden.

4.2.1 Instellingscriteria voorzieningen

Bij het instellen van een voorziening wordt aangegeven:

- het doel waarvoor de voorziening wordt gevormd;
- de gewenste of noodzakelijke omvang. Van elke voorziening moet een financiële onderbouwing aanwezig zijn;
- de omvang en de wijze van stortingen en bestedingen (structureel of incidenteel), inclusief onderbouwing daarvan, bijvoorbeeld op basis van meerjarenplanning.

5. Voorstellen reserves

In de navolgende paragrafen worden een aantal voorstellen gedaan om de transparantie van de reservepositie voor de gemeente Het Hogeland te verbeteren.

Meer informatie over het doel en de omvang van de reserves vindt u terug in bijlage A.

5.1 Algemene reserve

De algemene reserve vormt samen met de post onvoorzien de kern van het beschikbare weerstandsvermogen. De algemene reserve wordt aangesproken in het geval dat de begroting en bestemmingsreserves geen oplossing bieden voor een financiële tegenvaller. De resultaten uit de bedrijfsvoering worden met de algemene reserve verrekend.

5.2 Claims

Voorstel:

Gezien het algemene en diverse karakter van deze bestemmingsreserve en het feit dat diverse werkzaamheden inmiddels zijn uitgevoerd en de claims inmiddels een aantal jaren oud zijn, stellen wij voor deze vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve. In het geval er wel incidenteel middelen op genoemde terreinen nodig zijn, dan kan dit worden gedekt uit de algemene reserve.

5.3 Corona

Voorstel:

Naast de claim voor compensatie naar aanleiding van de harmonisatie van de sporttarieven, liggen er geen claims of plannen meer ten grondslag aan de bestemmingsreserve Corona. Wij stellen voor om het saldo na mutaties 2023 toe te voegen aan de algemene reserve.

5.4 Openbare verlichting

Voorstel:

Per eind 2021 is het saldo van de bestemmingsreserve Openbare verlichting 0. In 2022 en 2023 zijn geen mutaties geboekt, dan wel geraamd. Voorstel is deze reserve op te heffen.

5.5 Cofinanciering

Voorstel:

Deze reserve laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

5.6 Regiovisie

Voorstel:

Deze reserve laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

5.7 Scholenprogramma

Voorstel:

Handhaven, middelen worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de versterkte scholen. Daarna komt deze reserve te vervallen.

5.8 Onderwijshuisvesting

Voorstel:

Vrijvallen, binnen de BBV is het niet toegestaan om reserves in te zetten ter dekking van investeringen.

5.9 Frictiekosten bibliotheek

Voorstel:

Deze reserve laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

5.10 Leefbaarheid

Voorstel:

Deze reserve laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

5.11 Bovenwijkse kosten locatie Vogelzang

Voorstel:

Deze reserve laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

5.12 Woon- & leefbaarheidsplannen Eemsdelta

Voorstel:

Deze reserve laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

5.13 Klimaatbeleid

Voorstel:

Deze reserve laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

5.14 Milieu

Voorstel:

Deze reserve laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

5.15 Koppelkansen aardbevingsschade

Voorstel:

Deze reserve laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

6. Voorstellen voorzieningen

Hierna bespreken we de verschillende voorzieningen.

6.1 Pensioenverplichtingen

Wethouders zijn niet aangesloten bij een pensioenfonds. Gemeenten moeten voor hun pensioen sparen. Om aan de toekomstige pensioenverplichtingen van de voormalige wethouders te kunnen voldoen is een voorziening opgenomen. De omvang van de voorziening wordt bij het opstellen van de jaarrekening geactualiseerd via een actuariële berekening.

6.2 Wachtgeldverplichtingen

Wethouders en ambtenaren kunnen, onder voorwaarden, aanspraak maken op wachtgeld. Dit brengt een financiële verplichting met zich mee waarvoor een voorziening ingesteld moet worden afgestemd op die verplichting.

6.3 Middelen van derden met specifieke bestedingsverplichting

De ontvangsten uit de afvalstoffenheffing en rioolheffing moeten specifiek worden besteed. Het is een bestemmingsheffing. Voor beide heffingen geldt op begrotingsbasis een wettelijk maximum van 100% kostendekkendheid. Schommelingen in de tarieven worden voorkomen door lasten en baten zowel op begrotingsbasis als op realisatiebasis te egaliseren.

6.4 Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Voorzieningen kunnen betrekking hebben op verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, zoals bijvoorbeeld groot onderhoud. Of deze voorzieningen worden ingesteld is een beleidskeuze waarover de raad besluit. Voorwaarde voor de voorziening onderhoud is de aanwezigheid van een actueel meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Een bestemmingsreserve groot onderhoud kan nooit de functie van het egaliseren van onderhoudslasten over meerdere begrotingsjaren overnemen. Als de gemeenteraad kiest voor het egaliseren van onderhoudslasten over meerdere jaren, moet - onder de voorwaarde dat er een actueel beheerplan is - op basis van artikel 44 lid 1c van het BBV een voorziening worden gevormd. Een bestemmingsreserve groot onderhoud kan volgens de commissie BBV slechts een tijdelijke situatie zijn voor de periode dat het onderliggend beheerplan geactualiseerd wordt.

6.5 Voorziening verlof

Vanaf 1 januari 2022 kunnen medewerkers verlof sparen conform het principeakkoord cao gemeenten. De verplichting die hierdoor ontstaat voor de gemeente dient te worden opgenomen als een voorziening. De voorziening spaarverlof cao is hiervoor bij de jaarrekening 2022 ingesteld.

Ten aanzien van de reservering vakantiedagen dient in het geval van een eventueel stuwmeer/spaarverlof wel een schuld opgenomen te worden op basis van artikel 44, lid 1a, BBV. Hiervoor worden grote verlofsaldi van abtenaren opgenomen in de voorziening verlof (stuwmeer).

6.6 Voorziening verkoop verlies gemeentelijke gebouwen

In verband met de geplande verkoop van het gemeentelijk vastgoed (gemeentehuis te Bedum) dient het mogelijke boekverlies te worden voorzien. Hiervoor is in 2022 de voorziening verkoopverlies gemeentelijke gebouwen gevormd.

6.7 Overige voorzieningen

Naast de hiervoor genoemde voorzieningen met onderlinge samenhang zijn er voorzieningen voor onderhoud, risico's en verplichtingen.

Bijlage A: Overzicht van reserves Het Hogeland

	Reserves	Opheffen
1.	Algemene reserve	
2.	Jaarovergang	
3.	Claims	X
4.	Corona	X
5.	Opgaven	
6.	Onderhoud wegen	
7.	Onderhoud civiele constructies	
8.	Openbare verlichting	X
9.	Baggerplan	
10.	Ontsluiting Bedum	
11.	Tracé Mensingeweer – Zoutkamp	
12.	Cofinancieringen	X
13.	Versterking centrum Winsum	
14.	Regiovisie	X
15.	Ruimte voor ondernemers	
16.	Scholenprogramma	X
17.	Onderwijshuisvesting	X
18.	Frictiekosten bibliotheek	X
19.	Programma Krimp en Leefbaarheid	
20.	Leefbaarheid	X
21.	Waddenkustopgave	X
22.	Bosaanleg Netlaan	
23.	Sociaal domein	
24.	Ruimte voor dorpen	
25.	Herstructurering	
26.	Bovenwijkse kosten Ter Laan IV Bedum	
27.	Bovenwijkse kosten locatie Vogelzang	X
28.	Grondexploitaties	
29.	Woon- & leefbaarheidsplannen Eemsdelta	X
30.	Onderhoud begraafplaatsen	
31.	Klimaatbeleid	X
32.	Milieu	X
33.	Koppelkansen aardbevingsschade	X
34.	Dekking VTH aardbevingen	
35.	Frictie personeelskosten	
36.	Groot onderhoud gebouwen	
37.	Bevingschade herstel gemeentelijke gebouwen	
38.	Cursussen en opleidingen	
39.	Organisatieontwikkeling	
40.	Knelpunten leefbaarheid dorpen	
41.	Risicoreserve Afvalstoffenheffing	
42.	Opvang Vluchtelingen	
43.	Woonplan en haven Zoutkamp	

Naam	Algemene reserve
Doel	De algemene reserve is de buffer om niet voorzienbare uitgaven en risico's af te kunnen dekken. Daarnaast wordt de algemene reserve gebruikt om nieuwe beleidskeuzes financieel uitvoerbaar te maken.
Voeding	De algemene reserve wordt gevoed vanuit positieve rekeningsaldi en overige toevoegingen. Daarbij valt te denken aan het opheffen van bestemmingsreserves, incidentele meevallers etc.
Onttrekking	Onttrekkingen vinden uitsluitend plaats op basis van raadsbesluiten of door resultaatbestemming.
Noodzakelijke/gewenste omvang	De omvang van de algemene reserve heeft een relatie met het benodigde weerstandsvermogen. Dit betreft de middelen die wij nodig hebben om financiële tegenvallers op te kunnen opvangen zonder dat daarmee de bedrijfsvoering gevaar loopt.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 14.991.582 € 13.203.131 (jaarrekeningresultaat 2022) € 28.194.713
Voorstel	Handhaven

Bestemmingsreserves

Naam	Jaarovergang
Doel	De reserve Jaarovergang is ingesteld voor het overhevelen van exploitatiebudgetten uit een bepaald jaar waarvan de uitgaven in een volgend jaar plaatsvinden. Alleen grotere incidentele budgetten worden overgeheveld.
Voeding	Aan deze reserve worden de budgetten van grotere incidentele projecten die aan het eind van het begrotingsjaar nog niet zijn besteed, maar waarvan de uitgaven in het volgend begrotingsjaar volgen toegevoegd.
Onttrekking	Via een begrotingswijziging worden deze budgetten in het volgend begrotingsjaar geheel weer toegevoegd aan de exploitatie.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 3.846.650 (jaarrekeningresultaat 2022)
Voorstel	Handhaven

Naam	Claims
Doel	In voorgaande jaren zijn raadsbesluiten genomen die, of een claim op de algemene reserve betreffen, dan wel tot een specifieke bestemmingsreserve hebben geleid. Voor ieder van de besluiten geldt dat er een claim ligt op de reserves waarvan wel bekend is waarvoor het bestemd maar waarvoor het nog onbekend is of en wanneer dit wordt aangesproken. De claims worden via deze reserve gedekt.
Voeding	Jaarlijks wordt € 32.880 gestort in de reserve claims. € 26.720 t.b.v. renovatie sportvelden en € 6.160 t.b.v. renovatie tennisbanen.
Onttrekking	De volgende claims rusten op de reserve: Niet automatisch beveiligde spoorwegovergangen -/- € 100.000 Programmaplan onderwijshuisvesting -/- € 106.640 Tennisbaan Kloosterburen -/- € 14.000 Onderhanden werk -/- € 787.500 - rotonde Ranum - Onderdendamsterweg - fietspad Baflo-Mensingeweer - vervanging brug Ripperda - afr. vml grex Sauwerd, Groenlanden-Zuid

	Renovatie sportvelden	-/- € 152.100
	Renovatie tennisbanen Winsum	-/- € 24.900
	Totaal	-/- 1.185.140
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.	
Bijzonderheden	Geen	
Stand per 1-1-2023	€ 1.185.140	
Voorstel	Gezien het algemene en diverse karakter van deze bestemmingsreserve en het feit dat diverse werkzaamheden inmiddels zijn uitgevoerd en de claims inmiddels een aantal jaren oud zijn, stellen wij voor deze vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene Reserve. In het geval er wel incidenteel middelen op genoemde terreinen nodig zijn, dan kan dit worden gedekt uit de Algemene Reserve.	

Naam	Corona
Doel	In het kader van de Coronacrisis hebben wij compensatie ontvangen van het rijk. Deze middelen zijn voor een groot deel besteed aan meerkosten als gevolg van Corona. De niet bestede middelen zijn gereserveerd in deze reserve. De reserve is beschikbaar om de mogelijke kosten van de na-ijl effecten van corona te kunnen voldoen.
Voeding	Vanuit het rijk ontvangen corona compensatie in de algemene uitkering zijn toegevoegd aan de reserve Corona.
Onttrekking	De volgende claims rusten op de reserve: Harmonisatie sporttarieven tot 1 augustus 2023.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 983.870
Voorstel	Naast de claim voor compensatie naar aanleiding van de harmonisatie van de sporttarieven, liggen er geen claims of plannen meer ten grondslag aan de bestemmingsreserve Corona. Wij stellen voor om het saldo na mutaties 2023 toe te voegen aan de Algemene reserve.

Naam	Opgaven
Doel	Wij staan de komende jaren voor diverse grote maatschappelijke opgaven. In de meerjarenbegroting is beperkte ruimte voor structurele dekking van deze opgaven. Wij pakken deze opgaven in programmatische vorm aan en dekken dit uit de reserve.
Voeding	€ 5.000.000 vanuit het rekeningresultaat 2021. Daarnaast vanaf 2024 tot en met 2026 een jaarlijks geraamde dotatie van € 3.000.000.
Onttrekking	Wanneer wij op basis van opgestelde plannen kosten voorzien in het kader van de opgaven, dan zal een voorstel aan de raad worden gedaan voor beschikbaarstelling van de benodigde middelen. Deze kunnen dan worden gedekt uit deze reserve. Zodoende blijft de raad de beschikking houden over de inzet van de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Gezien de onzekerheid van de impact van de grote opgaven stellen we geen maximale of gewenste omvang vast.
Stand per 1-1-2023	€ 5.000.000
Voorstel	Handhaven

Naam	Knelpunten leefbaarheid dorpen
Doel	Deze reserve is ingesteld om het financieel mogelijk te maken flexibel en snel in te kunnen spelen op onverwachte problematiek in dorpen.
Voeding	Bij de najaarsnota 2022 is een bedrag van € 75.000 gestort.
Onttrekking	Conform het doel van de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	College mag beslissen over de inzet van de reserve.
Stand per 1-1-2023	€ 75.000
Voorstel	Handhaven

Naam	Onderhoud wegen
Doel	Doel is om jaarlijkse fluctuaties in de kosten van onderhoud van wegen op te kunnen vangen.
Voeding	De jaarlijkse storting wordt vanaf 2025 verhoogd naar € 3.889.450 en is gebaseerd op de gemiddelde onderhoudskosten vanuit het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP).
Onttrekking	De jaarlijkse onttrekking is ter hoogte van de werkelijke uitgaven van onderhoud aan wegen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 2.724.811
Voorstel	Handhaven

Naam	Onderhoud civiele constructies
Doel	Doel is om jaarlijkse fluctuaties in de kosten van onderhoud van de civiele constructies op te kunnen vangen.
Voeding	De jaarlijkse storting wordt vanaf 2025 verhoogd naar € 839.490 en is gebaseerd op de gemiddelde onderhoudskosten vanuit het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP.).
Onttrekking	De jaarlijkse onttrekking is ter hoogte van de werkelijke uitgaven van onderhoud aan civiele constructies.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 707.401
Voorstel	Handhaven

Naam	Baggerplan
Doel	Doel is om jaarlijkse fluctuaties in de kosten van onderhoud van watergangen op te kunnen vangen.
Voeding	De jaarlijkse storting van € 205.410 is gebaseerd op de gemiddelde onderhoudskosten vanuit het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP).
Onttrekking	De jaarlijkse onttrekking is ter hoogte van de werkelijke uitgaven van onderhoud van watergangen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 1.236.774
Voorstel	Handhaven

Naam	Ontsluiting Bedum
Doel	Deze reserve is ingesteld voor onze gemeentelijke bijdrage aan de provincie voor een rondweg ter ontlasting van de Wilhelminalaan en de Stationsweg in Bedum. De rondweg is nog niet afgerond. De grond onteigening loopt nog en het voetpad moet nog gerealiseerd worden. Naar verwachting zal in 2024 de rondweg gereed zijn en zal de provincie het verzoek om het resterende bedrag van de gemeentelijke bijdrage van € 500.000 indienen.
Voeding	Geen. De reserve is voldoende van omvang.
Onttrekking	Conform het doel van de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	€ 500.000
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 500.000
Voorstel	Handhaven

Naam	Openbare verlichting
Doel	Opvangen van schommelingen met betrekking tot het onderhoud van de verschillende openbare verlichting.
Voeding	Op grond van het beheerplan de gemiddelde onderhoudskosten doteren.
Onttrekking	De werkelijke onderhoudskosten onttrekken aan de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ -
Voorstel	Per eind 2021 is het saldo van de bestemmingsreserve Openbare verlichting 0. In 2022 en 2023 zijn geen mutaties geboekt, dan wel geraamd. Voorstel is deze reserve op te heffen.

Naam	Tracé Mensingeweer – Zoutkamp
Doel	Na de investeringen in het verbeteren en verkeersveiliger maken van het wegtracé Mensingeweer – Zoutkamp worden andere locaties van de N361 aangepakt. De gemeente moet een cofinancieringsbijdrage leveren bij de investering. Verwachting is dat de provincie in 2025/2026 gereed zal zijn, waarna wij zullen bijdragen.
Voeding	De reserve is in 2013 ingesteld met een storting van € 140.000
Onttrekking	Conform het doel van de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	€ 140.000
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 140.000
Voorstel	Handhaven

Naam	Cofinancieringen
Doel	Buffer voor gemeentelijke bijdragen in cofinancieringsprojecten.
Voeding	Geen
Onttrekking	Geen
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t
Bijzonderheden	Mocht cofinanciering nodig zijn, dan kan dekking worden gevonden in de Algemene Reserve.
Stand per 1-1-2023	€ 27.773
Voorstel	Vrijvallen

Naam	Versterking centrum Winsum
Doel	Reserve ter dekking van de verstrekte subsidies op grond van de subsidieregeling “nadere regels versterking centrum Winsum 2017”. Betreft subsidies aan ondernemers in Winsum voor het verplaatsing van hun onderneming.
Voeding	€ 1.000.000; is in 2017 gestort bij het instellen van de reserve.
Onttrekking	Conform het doel van de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 228.497
Voorstel	Handhaven

Naam	Regiovisie
Doel	Reserve vanuit voormalige gemeente Winsum.
Voeding	Geen
Onttrekking	Geen
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Gezien de omvang van de reserve in relatie tot de opgave is dit restant bedrag niet meer relevant in deze reserve. Voorstel om de reserve op te heffen en het bedrag toe te voegen aan de Algemene Reserve.
Stand per 1-1-2023	€ 15.085
Voorstel	Vrijvallen

Naam	Ruimte voor ondernemers
Doel	Reserve om ruimte te geven aan ondernemers. In 2021 is de reserve gesplitst in Ruimte voor ondernemers en Ruimte voor dorpen om inzichtelijk te maken welke gelden beschikbaar zijn voor de ondernemers en welke voor de dorpen.
Voeding	Jaarlijks wordt een bedrag van € 300.000 aan deze reserve gedoteerd.
Onttrekking	Conform het doel van de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 579.993
Voorstel	Handhaven

Naam	Scholenprogramma
Doel	De reserve ter dekking inzetten voor het aardbevings- en toekomstbestendig maken van de schoolgebouwen.
Voeding	Tot en met 2021 een jaarlijkse dotatie.
Onttrekking	Conform het doel van de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Bij de Najaarsnota 2023 is besloten de jaarlijkse dotaties aan de reserve Scholenprogramma te laten vervallen. In verband met de afrondende fase van aardbevings- en toekomstbestendig maken van schoolgebouwen.
Stand per 1-1-2023	€ 3.909.704
Voorstel	Handhaven, middelen worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de versterkte scholen. Daarna komt deze reserve te vervallen.

Naam	Onderwijshuisvesting
Doel	De reserve is ingesteld voor kosten van onderwijsvoorzieningen.
Voeding	De structurele toevoeging van € 30.000 laten vervallen.
Onttrekking	Geen
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	
Stand per 1-1-2023	€ 323.335
Voorstel	Vrijvallen, binnen de BBV is het niet toegestaan om reserves in te zetten ter dekking van investeringen.

Naam	Frictiekosten bibliotheek
Doel	In 2015 gevormd ter dekking van de frictiekosten Biblionet.
Voeding	Geen
Onttrekking	Geen
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	De reserve wordt niet meer gebruikt.
Stand per 1-1-2023	€ 9.000
Voorstel	Vrijvallen

Naam	Programma Krimp en Leefbaarheid
Doel	Deze reserve is ingesteld voor onze gemeentelijke bijdrage voor het programma Krimp en Leefbaarheid. De dekking van de jaarlijkse kosten van het programma Krimp en Leefbaarheid vindt plaats door deels een subsidie van derden en deels een onttrekking uit deze bestemmingsreserve. Bij verlening van de subsidie wordt uitgegaan van cofinanciering.
Voeding	Gevoed door onder anderen Krimpgelden
Onttrekking	€ 275.000 ter dekking van het uitvoeringsplan woonvisie.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	
Stand per 1-1-2023	€ 717.640
Voorstel	Handhaven

Naam	Leefbaarheid
Doel	Deze reserve is bij de vaststelling van de begroting 2019 gevormd.
Voeding	Geen
Onttrekking	Geen
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	De reserve wordt niet gebruikt, de mutaties lopen via de reserve Programma Krimp en Leefbaarheid. Voorstel om de reserve op te heffen en het bedrag ten gunste van de Algemene Reserve te laten komen.
Stand per 1-1-2023	€ 43.180
Voorstel	Vrijvallen

Naam	Waddenkustopgave
Doel	De reserve wordt bij de jaarrekening 2023 ingezet voor de dekking van de aanloopkosten van het WEC.
Voeding	-
Onttrekking	Conform het doel van de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Na inzet van de volledige reserve voor het WEC in 2023, de reserve opheffen.
Stand per 1-1-2023	€ 500.000
Voorstel	Handhaven voor 2023

Naam	Bosaanleg Netlaan
Doel	De reserve is door de voormalige gemeente Winsum gevormd voor de aanleg van het bos aan de Netlaan.
Voeding	
Onttrekking	Conform het doel van de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	De reserve beschikbaar houden ter dekking van de kosten voor het plantsoen achter De Tirrel te Winsum.
Stand per 1-1-2023	€ 32.471
Voorstel	Handhaven

Naam	Ruimte voor dorpen
Doel	Reserve om ruimte te geven aan dorpen en ondernemers, door dorpen een dorpsbudget te verlenen (binnen gedefinieerde condities). Bij de jaarrekening 2021 is de reserve Ruimte voor Dorpen en ondernemers gesplitst in de reserve Ruimte voor Dorpen en in een reserve Ruimte voor ondernemers.
Voeding	
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking van € 450.000
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 1.890.360
Voorstel	Handhaven

Naam	Sociaal domein
Doel	De reserve is ingesteld voor het dekken van financiële tekorten bij de uitvoering van de uitgaven in het sociaal domein.
Voeding	Middels resultaatbestemming bij de jaarrekening worden eventueel voorstellen gedaan om overschotten toe te voegen aan deze reserve.
Onttrekking	Als de uitgaven hoger zijn dan het begrote bedrag, wordt het tekort onttrokken aan de reserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Bovengrens 5% van het jaarbudget van het sociaal domein.
Stand per 1-1-2023	€ 5.270.736
Voorstel	Handhaven

Naam	Herstructurering
Doel	Met de reserve zijn middelen beschikbaar voor het verrichten van onderzoeken en het bijdragen in herstructurerings-Projecten van de voormalige gemeente Bedum.
Voeding	Geen
Onttrekking	Ter dekking van de uitgaven voor herstructurering.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 915.987
Voorstel	Handhaven

Naam	Bovenwijkse kosten Ter Laan IV Bedum
Doel	Bovenwijkse voorzieningen t.g.v. Ter Laan IV Bedum
Voeding	Geen
Onttrekking	Niet geplande uitgaven voor werkzaamheden buiten het plangebied gelegen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	Bovengrens werd bepaald in de exploitatieopzet.
Bijzonderheden	De reserve wordt ingezet voor de aankoop en realisatie van een voet- en fietspad. Dit pad sluit aan op padenstructuur van Ter Laan 4 en is onderdeel van de landschapsplannen met de 380 KV-compensatiegelden en rondweg.
Stand per 1-1-2023	€ 117.903
Voorstel	Handhaven

Naam	Bovenwijkse kosten locatie Vogelzang
Doel	Bovenwijkse voorzieningen t.g.v. locatie Vogelzang in de voormalige gemeente Bedum.
Voeding	Te gebruiken voor tegenvallers in kosten bij de locatie Vogelzang.
Onttrekking	Niet geplande uitgaven voor werkzaamheden buiten het plangebied gelegen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	Bovengrens werd bepaald in de exploitatieopzet. Geen ondergrens bepaald.
Bijzonderheden	De uitgaven 2023 voor de locatie Vogelzang dekken uit deze reserve en daarna de reserve opheffen.
Stand per 1-1-2023	€ 15.121
Voorstel	Vrijvallen

Naam	Grondexploitaties
Doel	De reserve wordt ingezet om fluctuaties in de grondexploitaties op te vangen.
Voeding	Winstnemingen op de grondexploitaties worden gestort.
Onttrekking	Dekking van de voorziening voor de niet sluitende grondexploitaties.
Noodzakelijke/gewenste omvang	De reserve moet dermate gevoed zijn om de voorziening grondexploitaties van de noodzakelijke omvang te kunnen voorzien.
Bijzonderheden	Bovengrens vaststellen op 25% van het totaal bedrag
Stand per 1-1-2023	€ 740.145
Voorstel	Handhaven

Naam	Woon- en leefbaarheidsplannen Eemsdelta
Doel	Deze reserve is ingesteld voor de kosten voortvloeiende uit het Programma Wonen en Voorzieningen.
Voeding	Geen
Onttrekking	De onttrekking bestaat uit de kosten voor de uitvoering van woon- en leefbaarheidsplannen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	De reserve is ingezet voor de centrumontwikkeling Uithuizen behandeld. Het Woonplan Maarweg is afgerond. Voorstel om de reserve op te heffen en het bedrag toe te voegen aan de Algemene Reserve.
Stand per 1-1-2023	€ 399.493
Voorstel	Vrijvallen

Naam	Onderhoud begraafplaatsen
Doel	Reserve voor het onderhoud van de begraafplaatsen (waaronder het onderhoud van graven).
Voeding	Geen
Onttrekking	Ter dekking van de onderhoudskosten aan begraafplaatsen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	Niet vastgesteld
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 612.922
Voorstel	Handhaven

Naam	Klimaatbeleid
Doel	Bijdrage leveren aan klimaatdoelen door middel van energiebesparing en duurzame opwekking.
Voeding	Geen
Onttrekking	Gemeentelijks bijdragen aan duurzaamheidsprojecten.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	De ontvangen rijksmiddelen voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) zetten we hiervoor in. Deze reserve kan daarom vrijvallen.
Stand per 1-1-2023	€ 75.915
Voorstel	Vrijvallen

Naam	Milieu
Doel	Deze reserve is ingesteld voor het actueel houden van het milieubeleidsplan en de uitvoering hiervan.
Voeding	Geen
Onttrekking	Ter dekking van de kosten voor het opstellen en uitvoeren van het milieubeleidsplan.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Het milieubeleidsplan loopt t/m 2018. Daarvoor is deze reserve gevormd. Nu niet meer actueel en voorstel de reserve vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene Reserve.
Stand per 1-1-2023	€ 93.183
Voorstel	Vrijvallen

Naam	Koppelkansen aardbevingsschade
Doel	Deze reserve is gevormd in de voormalige gemeente Eemsmond.
Voeding	Geen
Onttrekking	Geen
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	In de jaren van de gemeente Het Hogeland geen gebruik van gemaakt. Voorstel om de reserve op te heffen en het bedrag ten gunste te laten brengen aan de Algemene Reserve.
Stand per 1-1-2023	€ 500.000
Voorstel	Vrijvallen

Naam	Dekking VTH aardbevingen
Doel	De reserve is in 2021 gevormd om de toename in aanvragen van omgevingsvergunningen te kunnen bekostigen.
Voeding	Er wordt jaarlijks € 200.000 aan deze reserve toegevoegd.
Onttrekking	Bij een toename van kosten in de aanvragen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	
Stand per 1-1-2023	€ 400.000
Voorstel	Handhaven

Naam	Frictie personeelskosten
Doel	Het opvangen van schommelingen in de personeelskosten als gevolg van ziekte, vacatures, incidentele werkzaamheden, etc. Bij de jaarrekening 2021 € 1.115.000 toegevoegd.
Voeding	Jaarlijkse onderuitputting op de personeelskosten.
Onttrekking	Bij tijdelijke invulling/inhuur derden i.v.m. ziekte, vacatures, incidentele werkzaamheden etc.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Plafond maximaal 5% van de personeelsbegroting.
Stand per 1-1-2023	€ 1.443.386
Voorstel	Handhaven

Naam	Groot onderhoud gebouwen
Doel	De uitgaven voor groot onderhoud aan gebouwen op te kunnen vangen.
Voeding	De jaarlijkse storting wordt vanaf 2025 verhoogd naar € 2.657.543 en is gebaseerd op de gemiddelde onderhoudskosten vanuit het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP).
Onttrekking	De jaarlijkse onttrekking is ter hoogte van de werkelijke uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 3.412.881
Voorstel	Handhaven

Naam	Bevingschadeherstel gemeentelijke gebouwen
Doel	Reservering van ontvangen vergoeding van de NAM voor herstel bevingschade aan gemeentelijke gebouwen.
Voeding	Van de voormalige gemeente Bedum is een bedrag van € 222.340 bestemd voor nog uit te voeren herstelwerkzaamheden aan gemeentelijke gebouwen door bevingschade.
Onttrekking	Onttrekking zal de komende jaren plaatsvinden indien de bevingschade wordt hersteld.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 332.730
Voorstel	Handhaven

Naam	Organisatieontwikkeling
Doel	Bij de vaststelling van de budgetoverheveling van 2021 naar 2022 is de voorgestelde budgetoverheveling van het overschot op het budget voor organisatieontwikkeling in een bestemmingsreserve gestort. Dit ter dekking van nog te maken kosten in 2022 en verder. Het college mag beschikken over de inzet van deze reserve.
Voeding	De reserve is éénmalig gevoed bij de vaststelling van de budgetoverheveling van 2021 naar 2022.
Onttrekking	Onttrekking vindt plaats na besluitvorming over specifieke inzet door het college.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	College mag beslissen over de inzet van de reserve.
Stand per 1-1-2023	€ 415.000
Voorstel	Handhaven

Naam	Cursussen en opleidingen
Doel	Bij de vaststelling van de budgetoverheveling van 2021 naar 2022 is de voorgestelde budgetoverheveling van het overschot op de budgetten voor cursussen en opleidingen in een bestemmingsreserve gestort. Dit ter dekking van nog te maken kosten in 2022 en verder. Het college mag beschikken over de inzet van deze reserve.
Voeding	De reserve is éénmalig gevoed bij de vaststelling van de budgetoverheveling van 2021 naar 2022.
Onttrekking	Onttrekking vindt plaats na besluitvorming over specifieke inzet door het college.
Noodzakelijke/gewenste omvang	n.v.t.
Bijzonderheden	College mag besluiten over de inzet van de reserve.
Stand per 1-1-2023	€ 239.000
Voorstel	Handhaven

Naam	Risico's Afvalstoffenheffing
Doel	Door het flexibele tarief van de afvalstoffenheffing kan een neerwaartse lijn in het aantal ledigingen of ingezamelde kilo's leiden tot een minder dan 100% kostendekkendheid op realisatiebasis. Een eventueel tekort wordt gedekt uit deze reserve. Naarmate het aantal kilo's of ledigingen daalt, zal het risico op een tekort afnemen.
Voeding	De reserve is éénmalig gevoed bij de voorjaarsnota 2023 met € 500.000.
Onttrekking	Een eventueel tekort in de rekening als gevolg van minder ledigingen of kilo's wordt onttrokken aan de risicoreserve.
Noodzakelijke/gewenste omvang	Gezien de onzekerheid van de impact van de grote opgaven stellen we geen maximale of gewenste omvang vast.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	-
Voorstel	Handhaven

Naam	Opvang Vluchtelingen
Doel	Ontvangen rijksmiddelen voor de opvang van vluchtelingen, die nog niet zijn besteed, beschikbaar houden voor het doel waarvoor de middelen zijn ontvangen.
Voeding	Positieve saldi van rijksontvangsten en uitgaven voor de opvang van vluchtelingen in een specifiek jaar.
Onttrekking	Negatieve saldi van rijksontvangsten en uitgaven voor de opvang van vluchtelingen in een specifiek jaar.
Noodzakelijke/gewenste omvang	De omvang van de bestemmingsreserve wordt bepaald door het verschil tussen de ontvangen middelen van het rijk en de gemeentelijke uitgaven in het kader van de opvang van vluchtelingen.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 1.831.000
Voorstel	Handhaven

Naam	Woonplan en haven Zoutkamp
Doel	Voor het verwacht tekort op de verkennende grex in Zoutkamp.
Voeding	In de raadsvergadering van 5 juli 2023 is de bestemmingsreserve Woonplan en haven Zoutkamp voor € 2.320.000 gevormd.
Onttrekking	Indien er een tekort ontstaat.
Noodzakelijke/gewenste omvang	Bij vorming vastgesteld op € 2.320.000
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	-
Voorstel	Handhaven

Bijlage B: Overzicht van voorzieningen Het Hogeland

	Voorzieningen
1.	Afvalstoffenheffing
2.	Rioolheffing
3.	Woonrijp maken grondexploitatie
4.	Leens-Oost
5.	Pensioenverplichtingen
6.	Wachtgeldverplichtingen bestuurders
7.	Wachtgeldverplichtingen ambtenaren
8.	Voorziening spaarverlof (cao)
9.	Voorziening verlof (stuwmeer)
10.	Voorziening verkoopverlies gemeentelijke gebouwen

Naam	Afvalstoffenheffing
Doel	Schommelingen van het tarief van afvalstoffenheffing voorkomen.
Voeding	Overschotten tussen ontvangen heffingen en gemaakte kosten (die meegenomen worden in de berekening van het tarief) worden toegevoegd aan de voorziening.
Onttrekking	Tekorten tussen ontvangen heffingen en gemaakte kosten (die meegenomen worden in de berekening van het tarief) worden onttrokken aan de voorziening.
Noodzakelijke/gewenste omvang	N.v.t.
Bijzonderheden	In 2022 is er € 391.669 in de voorziening gestort vanwege het liquidatievoordeel van de stort in Usquert.
Stand per 1-1-2023	€ 391.669

Naam	Rioolheffing
Doel	Schommelingen van het tarief van rioolheffing voorkomen.
Voeding	Overschotten tussen ontvangen heffingen en gemaakte kosten (die meegenomen worden in de berekening van het tarief) worden toegevoegd aan de voorziening.
Onttrekking	Tekorten tussen ontvangen heffingen en gemaakte kosten (die meegenomen worden in de berekening van het tarief) worden onttrokken aan de voorziening.
Noodzakelijke/gewenste omvang	N.v.t.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 6.858.302

Naam	Woonrijp maken grondexploitaties
Doel	Deze voorziening is ingesteld ter dekking van de kosten voor het woonrijp maken van de exploitatieplannen.
Voeding	Opbrengsten van bouwgrond kavels.
Onttrekking	Kosten van het woonrijp maken van het exploitatieplan De Laan Zuid worden rechtstreeks ten laste van deze voorziening geboekt.
Noodzakelijke/gewenste omvang	N.v.t.
Bijzonderheden	De categorie 'niet in exploitaties genomen gronden' is in het BBV afgeschaft. Zolang gronden nog niet kwalificeren als bouwgrond in exploitaties vallen deze onder de MVA categorie 'strategische gronden'.
Stand per 1-1-2023	€ 432.959

Naam	Leens-Oost
Doel	Deze voorziening is ingesteld ter dekking van de kosten van het woonrijp maken van de exploitatieplannen De Laan Zuid en Scherphorn Zuid, die zijn opgenomen onder de Materiële Vaste Activa (MVA). De gemeente heeft de openbare ruimte van een projectontwikkelaar overgenomen. Deze voorziening is nodig voor de laatste woonrijp kosten van dit plan.
Voeding	Gevormd door de ontvangst van een afkoopsom.
Onttrekking	Kosten van het woonrijp maken van het exploitatieplan De Laan Zuid worden rechtstreeks ten laste van deze voorziening geboekt.
Noodzakelijke/gewenste omvang	N.v.t.
Bijzonderheden	De categorie 'niet in exploitaties genomen gronden' is in het BBV afgeschaft. Zolang gronden nog niet kwalificeren als bouwgrond in exploitaties vallen deze onder de MVA categorie 'strategische gronden'.
Stand per 1-1-2023	€ 56.104

Naam	Pensioenverplichtingen
Doel	Deze voorziening is ingesteld om te kunnen voldoen aan de toekomstige pensioenverplichtingen van de wethouders. Ook hebben wethouders de mogelijkheid om hun opgebouwde pensioenrechten ineens op te vragen, bijvoorbeeld als ze veranderen van werkgever. Om deze bedragen te kunnen betalen is deze voorziening ingesteld.
Voeding	Bij de jaarrekening wordt bepaald of de voorziening van voldoende omvang is of dat vrijval of bijstorting nodig is.
Onttrekking	De voorziening geldt als dekking voor pensioenverlichtingen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	Jaarlijks dienen o.b.v. actuariële berekeningen de verplichtingen te worden berekend en de voorziening op peil te worden gebracht. Dit geschiedt bij de opstelling van de jaarrekening.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 6.516.209

Naam	Wachtgeldverplichtingen bestuurders
Doel	Voorziening voor uit te betalen wachtgeld aan voormalige bestuurders.
Voeding	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Onttrekking	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	De voorziening dient aan te sluiten bij de feitelijke verplichtingen welke voortvloeien uit de rechtspositie. Deze verplichtingen worden jaarlijks, bij het opmaken van de jaarrekening, opnieuw beoordeeld.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 300.835

Naam	Wachtgeldverplichtingen ambtenaren
Doel	Voorziening voor uit te betalen wachtgeld aan voormalig personeel.
Voeding	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Onttrekking	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	De voorziening dient aan te sluiten bij de feitelijke verplichtingen welke voortvloeien uit de rechtspositie. Deze verplichtingen worden jaarlijks, bij het opmaken van de jaarrekening, opnieuw beoordeeld.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 109.377

Naam	Spaarverlof (cao)
Doel	Voorziening van spaarverlof van personeelsleden en bestuurders.
Voeding	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Onttrekking	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	De voorziening dient aan te sluiten bij de feitelijke verplichtingen welke voortvloeien uit de rechtspositie. Deze verplichtingen worden jaarlijks, bij het opmaken van de jaarrekening, opnieuw beoordeeld.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 165.805

Naam	Verlof (stuwmeer)
Doel	Voorziening van grote verlofsaldi van personeelsleden en bestuurders.
Voeding	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Onttrekking	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	De voorziening dient aan te sluiten bij de feitelijke verplichtingen welke voortvloeien uit de rechtspositie. Deze verplichtingen worden jaarlijks, bij het opmaken van de jaarrekening, opnieuw beoordeeld.
Bijzonderheden	Geen
Stand per 1-1-2023	€ 1.228.467

Naam	Verkoopverlies gemeentelijke gebouwen
Doel	Voorziening voor het mogelijke boekverlies op het gemeentelijk vastgoed (gemeentehuis).
Voeding	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Onttrekking	Jaarlijks ter dekking van de verplichtingen.
Noodzakelijke/gewenste omvang	De voorziening dient aan te sluiten bij de feitelijke verplichtingen welke voortvloeien uit de rechtspositie. Deze verplichtingen worden jaarlijks, bij het opmaken van de jaarrekening, opnieuw beoordeeld.
Bijzonderheden	De voorziening is bij de jaarrekening 2022 gevormd.
Stand per 1-1-2023	€ 580.000